

Αποτελέσματα συλλογής στοιχείων σχετικά με την επαγγελματική χρήση γεωργικών φαρμάκων έτους 2014 (συμπληρωματικά στοιχεία)

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση
των γεωργικών φαρμάκων

Η ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων μπορεί να επιτευχθεί μέσω των μέτρων που προβλέπονται από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης και μπορεί να ελεγχθεί με την αξιολόγηση των στοιχείων που αφορούν τα γεωργικά φάρμακα. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί για το έτος 2014.

**Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων**

1. Εισαγωγή

Μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων συλλογής στοιχείων σχετικά με τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων διαπιστώθηκε ότι στα τελικά στοιχεία εκ παραδρομής δεν είχαν ενσωματωθεί τα στοιχεία που είχαν συλλεχθεί από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.) Αχαΐας, Δυτικής Αττικής και Μαγνησίας και Σποράδων.

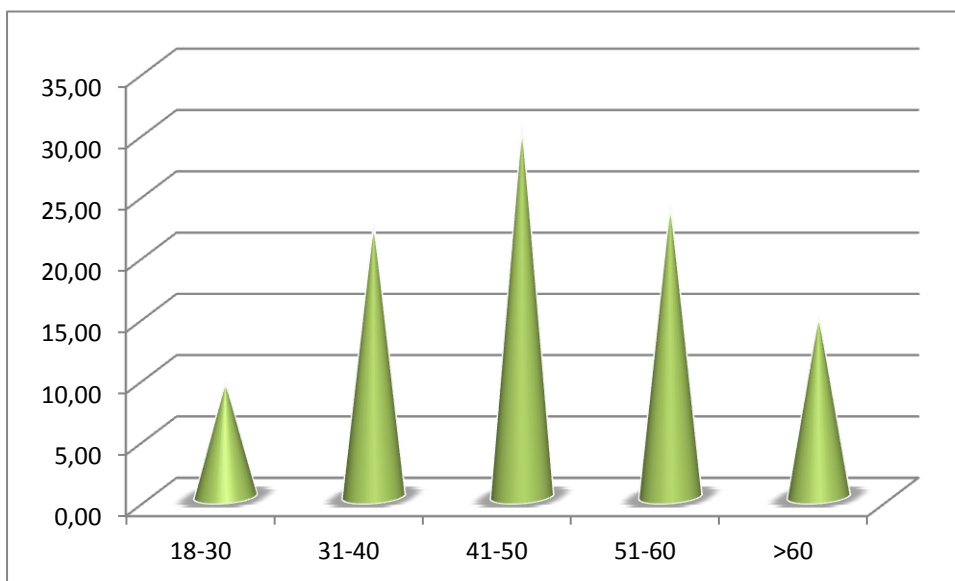
Πλέον συλλέχθηκαν τα αποτελέσματα από τις Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, Αργολίδας, Άρτας, **Αχαΐας**, Βοιωτίας, Γρεβενών, Δράμας, **Δυτικής Αττικής**, Έβρου, Θεσσαλονίκης, Καστοριάς, Κιλκίς, Κοζάνης, Κορινθίας, Κυκλάδων, Λακωνίας, Λάρισας, Λασιθίου, Λέσβου, **Μαγνησίας και Σποράδων**, Μεσσηνίας, Μεσσηνίας (Τριφυλία), Ξάνθης, Έβρου-Ορεστιάδας, Πέλλας, Πιερίας, Ρεθύμνης, Σάμου, Σερρών, Τρικάλων, Φθιώτιδας, Χανίων, τα οποία αφορούν τις απαντήσεις που έδωσαν **δύο χιλιάδες οχτακόσιοι δέκα πέντε (2815) επαγγελματίες χρήστες** γεωργικών φαρμάκων. Παρά την αλλαγή στα αριθμητικά δεδομένα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των απαντήσεων παραμένουν ίδια, όπως φαίνεται και από τα σχετικά γραφήματα.

Τα στοιχεία αυτά ενσωματώθηκαν στα συνολικά στοιχεία και τα αποτελέσματα διαμορφώνονται πλέον ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

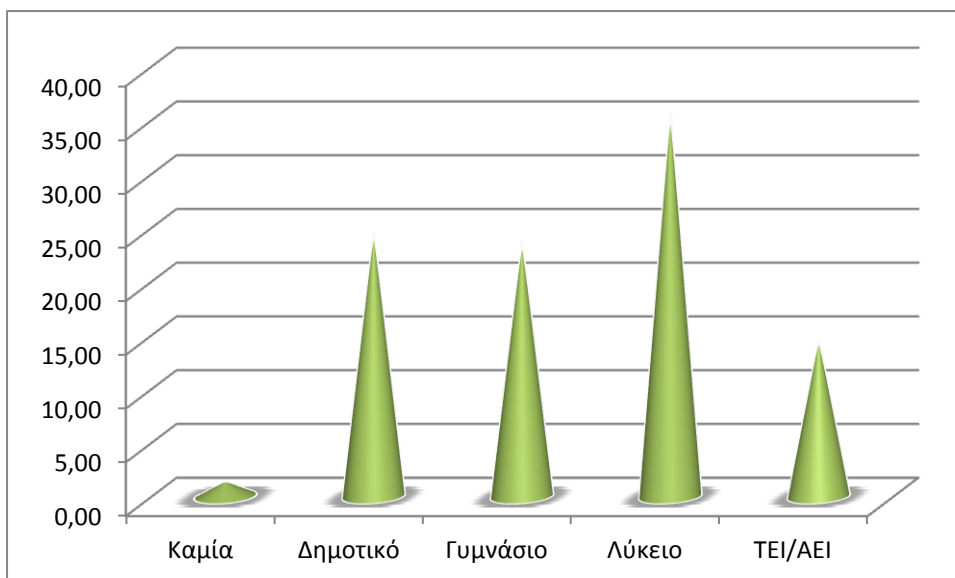
Στο κεφάλαιο αυτό οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν τους ίδιους και τα χαρακτηριστικά και τις δεξιότητες που κατέχουν.

Ερώτηση 1.	18-30	31-40	41-50	51-60	>60
Ηλικία:	259	622	844	665	412
	9,24%	22,20%	30,12%	23,73%	14,70%

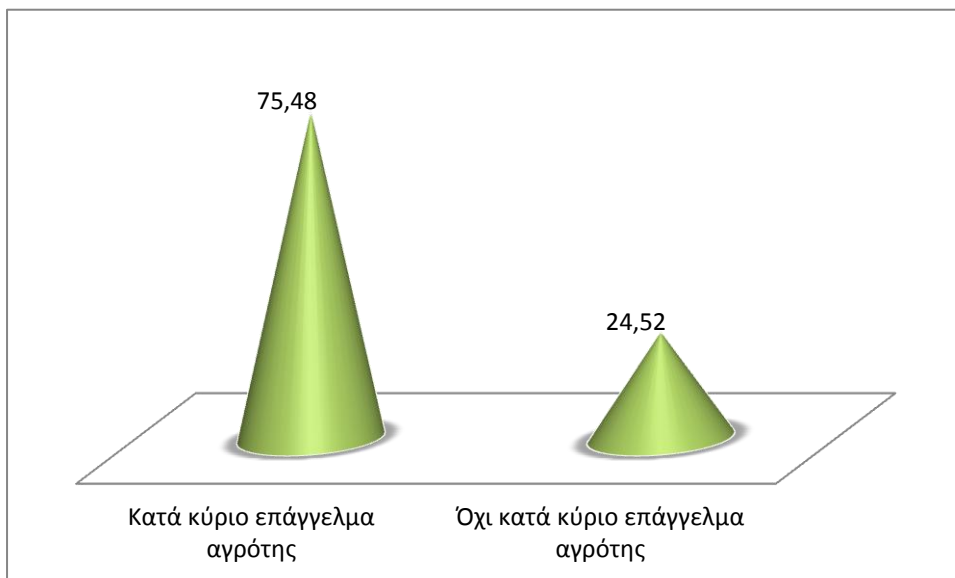
Η κατανομή των ηλικιών των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων είναι κανονική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ότι περισσότεροι από το 30% των επαγγελματιών χρηστών που ρωτήθηκαν ήταν κάτω των 40 ετών.

Ερώτηση 2.	Καμία	Απόφοιτος Δημοτικού	Απόφοιτος Γυμνασίου	Απόφοιτος Λυκείου	Απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ
Μορφωτικό επίπεδο - βαθμίδα σπουδών που έχετε ολοκληρώσει:	39	684	659	992	406
	1,40%	24,60%	23,71%	35,68%	14,60%

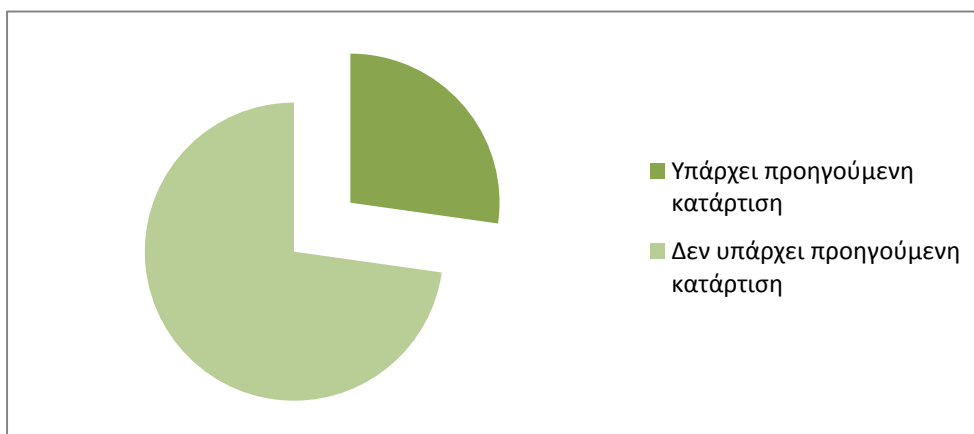
Τα αποτελέσματα της συλλογής στοιχείων αποδεικνύουν ότι οι επαγγελματίες γεωργικών φαρμάκων διαθέτουν το απαραίτητο γνωστικό επίπεδο όχι μόνον για να κατανοήσουν το κείμενο μιας ετικέτας γεωργικού φαρμάκου αλλά και για να συμμετάσχουν σε εξειδικευμένη κατάρτιση σχετικά με τα γεωργικά φάρμακα.

Ερώτηση 3. Είστε κατά κύριο επάγγελμα αγρότης;	Ναι	Όχι
	2115 75,48%	687 24,52%

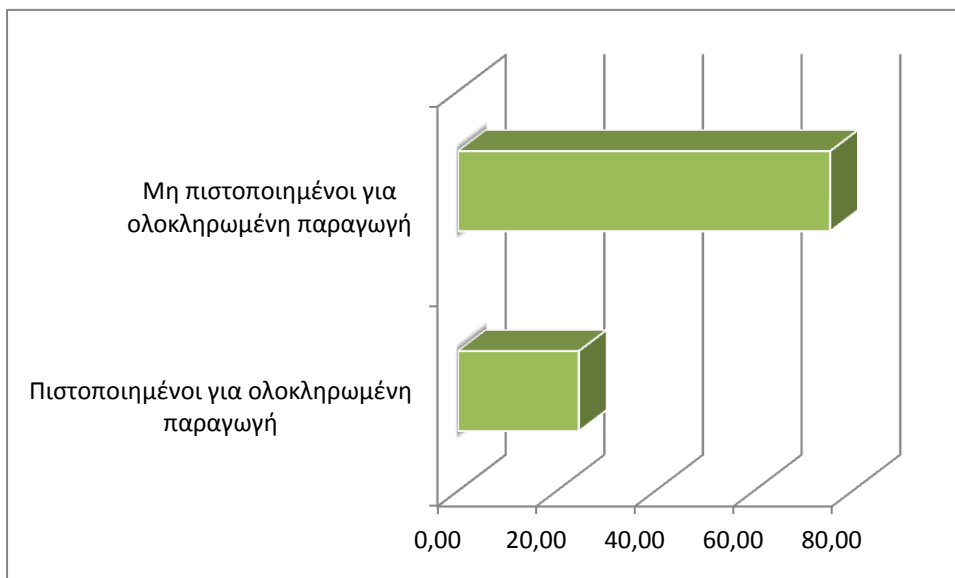
Σχεδόν το 1/4 των ερωτώμενων δήλωσαν ότι δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Το γεγονός αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη στην απαιτούμενη κατάρτιση των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων. Η πιστοποίηση των γνώσεων ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να είναι προαπαιτούμενη για κάθε επαγγελματία χρήστη γεωργικού φαρμάκου, ασχέτως εάν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή όχι.

Ερώτηση 4. Έχετε λάβει κάποια κατάρτιση σχετικά με τα γεωργικά φάρμακα:	Ναι	Όχι
	763 27,23%	2039 72,77%

Παρότι ακόμη δεν έχει ξεκινήσει η συστηματική κατάρτιση και πιστοποίηση γνώσεων στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων, ένα σημαντικό ποσοστό των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων δήλωσε ότι έχει λάβει κάποια κατάρτιση σχετικά με τα γεωργικά φάρμακα.

Ερώτηση 5.	Ναι	Όχι
Έχετε πιστοποιηθεί σε κάποιο πρότυπο ολοκληρωμένης γεωργίας;	687 24,52%	2115 75,48%

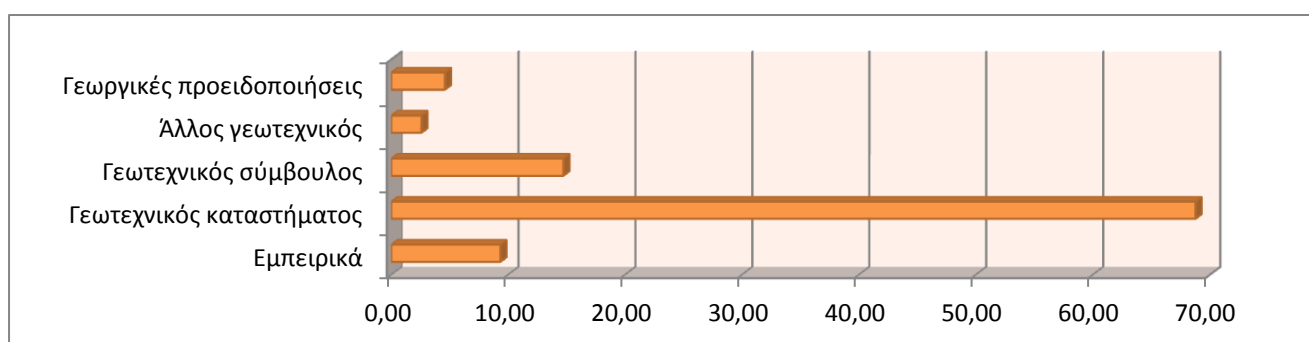
Σχεδόν ένας στους τέσσερις των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων που ρωτήθηκαν, δήλωσε ότι έχει πιστοποιηθεί σε κάποιο πρότυπο ολοκληρωμένης γεωργίας, γεγονός ιδιαίτερα θετικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

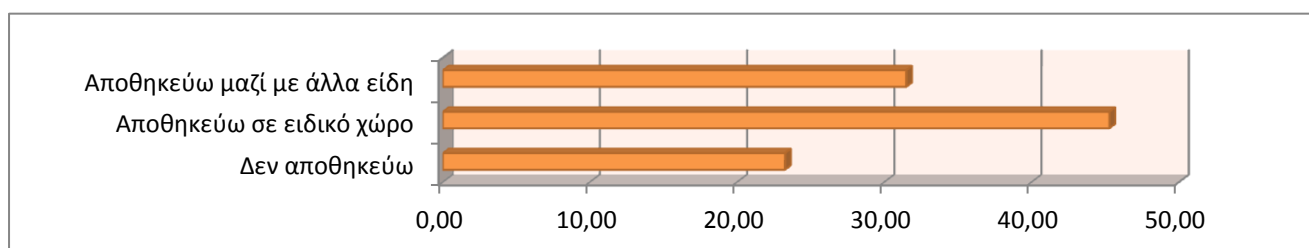
Στις ερωτήσεις του παρόντος κεφαλαίου, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων κλήθηκαν να απαντήσουν σε κρίσιμες ερωτήσεις που αφορούν τα γεωργικά φάρμακα από το πώς αποφασίζουν να τα χρησιμοποιήσουν ως και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Ερώτηση 6. Πώς λαμβάνετε την απόφαση για να χρησιμοποιήσετε γεωργικό φάρμακο;	Μόνος εμπειρικά	Με βοήθεια γεωτεχνικού			Διαβάζω τις γεωργικές προειδοποιήσεις
		Καταστήματος εμπορίας γεωργικών φαρμάκων	Συμβούλου	Άλλου	
	260	1916	410	72	128
	9,33%	68,77%	14,72%	2,58%	4,59%

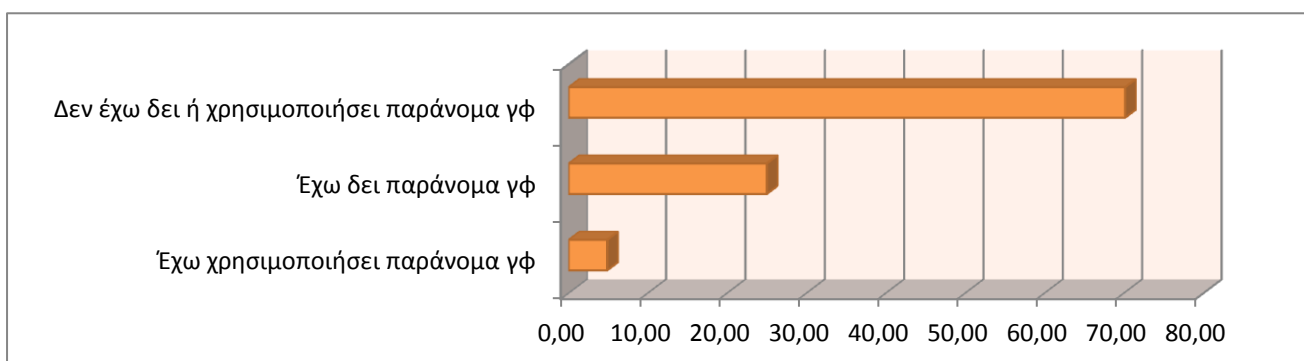
Τα αποτελέσματα της συλλογής στοιχείων κατέδειξαν τη σημαντικότερη επιρροή του υπεύθυνου επιστήμονα – γεωτεχνικού του καταστήματος εμπορίας γεωργικών φαρμάκων στην απόφαση του επαγγελματία χρήστη σχετικά με το αν θα χρησιμοποιήσει ή όχι γεωργικό φάρμακο. Από το γεγονός αυτό μπορούν να εξαχθούν δύο διαφορετικά μεταξύ τους συμπεράσματα: Πρώτον, μέσω της συνταγογράφησης και της ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης των γεωργικών φαρμάκων αναμένεται να αξιοποιηθεί ο ρόλος των καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων και κατ' επέκταση να ελεγχθεί η ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Δεύτερον, λόγω της εμπορικής δραστηριότητας των καταστημάτων αυξάνεται ο κίνδυνος προτροπής του ενδιαφερόμενου να λύσει τα προβλήματα φυτοπροστασίας με την προμήθεια και χρήση γεωργικού φαρμάκου, χωρίς να αντισταθμίζεται αυτή η προτροπή από ισόρροπη πληροφόρηση των παραγωγών για προληπτικά μέτρα ή μη-χημική φυτοπροστασία.

Ερώτηση 7. Πού και πώς αποθηκεύετε τα γεωργικά φάρμακα;	Δεν αποθηκεύω	Σε ειδική για τα γεωργικά φάρμακα αποθήκη ή ντουλάπα	Σε αποθήκη με τα υπόλοιπα γεωργικά είδη
	652	1270	883
	23,24%	45,28%	31,48%

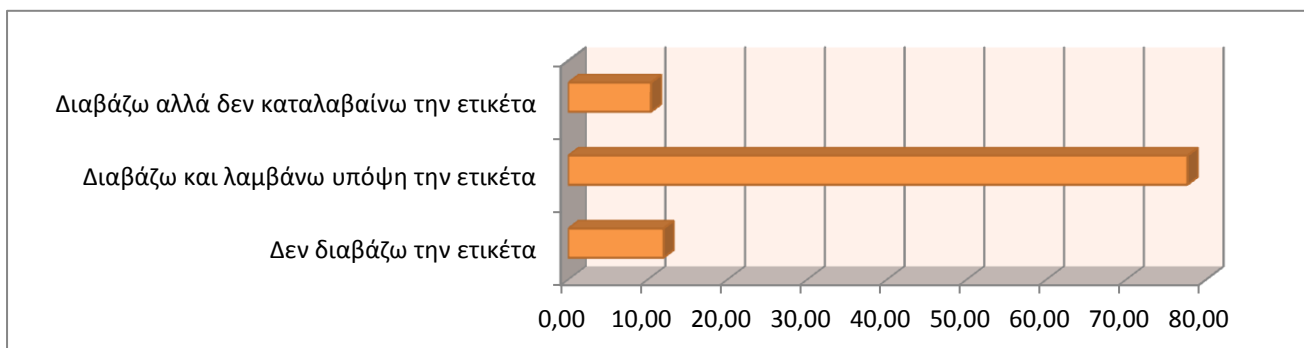
Η αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να γίνεται σε χώρο που να κλειδώνει και να είναι δροσερός και καλά αεριζόμενος. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να γνωστοποιούνται προς τους επαγγελματίες χρήστες που αποθηκεύουν γεωργικά φάρμακα. Η μη αποθήκευση γεωργικών φαρμάκων (αγορά μόνον όταν απαιτείται η χρήση τους και χρήση του συνόλου της ποσότητάς τους) θα μπορούσε να αποτελεί σύσταση για την αποφυγή των κινδύνων της αποθήκευσης αλλά μπορεί να οδηγήσει και σε μη ελεγχόμενη και εντελώς εκτός προδιαγραφών «προσωρινή» αποθήκευση, όταν για κάποιο λόγο ο επαγγελματίας χρήστης γεωργικών φαρμάκων χρειάζεται εκτάκτως να αποθηκεύσει τα γεωργικά φάρμακα.

Ερώτηση 8. Έχετε δει ή χρησιμοποιήσει παράνομα γεωργικά φάρμακα;	Έχω χρησιμοποιήσει	Έχω δει αλλά δεν έχω χρησιμοποιήσει	Δεν έχω χρησιμοποιήσει ούτε έχω δει
	137 4,88%	702 24,98%	1971 70,14%

Περισσότεροι από το 30% από τους ερωτηθέντες επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων (γφ) δήλωσαν ότι έχουν δει ή έχουν χρησιμοποιήσει παράνομα γεωργικά φάρμακα και αυτό καταδεικνύει τη σοβαρότητα του προβλήματος. Στην ερώτηση δεν περιγράφεται ρητά ποιο θεωρείται παράνομο γεωργικό φάρμακο και είναι άγνωστο εάν οι ερωτώμενοι συμπεριέλαβαν στην απάντησή τους σκευάσματα που έχουν ανακληθεί και απαγορεύεται πλέον η χρήση τους ή άλλα σκευάσματα που δεν έχουν εγκριθεί αλλά φέρουν στη συσκευασία τους σαφείς φυτοπροστατευτικές ενδείξεις, τα οποία είναι κι αυτά παράνομα γεωργικά φάρμακα. Σε κάθε περίπτωση αναδεικνύεται το σημαντικό μέγεθος του προβλήματος των παράνομων γεωργικών φαρμάκων και η αναγκαιότητα λήψης αποτελεσματικών μέτρων ελέγχου.

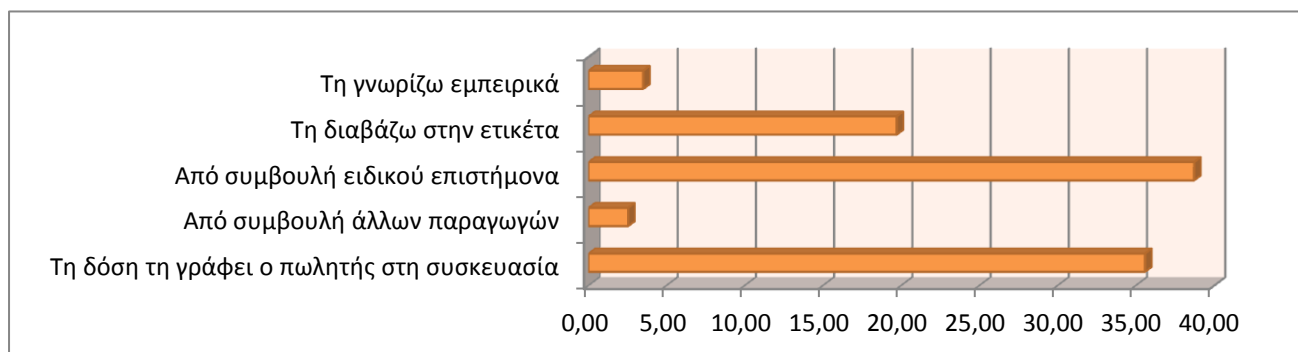
Ερώτηση 9. Διαβάζετε τις ετικέτες των γεωργικών φαρμάκων;	Δεν τη διαβάζω	Τη διαβάζω και την λαμβάνω υπόψη	Τη διαβάζω αλλά δεν την καταλαβαίνω
	335 11,96%	2176 77,66%	291 10,39%

Είναι βασική απαίτηση η τήρηση των οριζόμενων στην ετικέτα των γεωργικών φαρμάκων και το ότι περισσότεροι από 20% των ερωτηθέντων απάντησαν είτε ότι δεν τη διαβάζουν είτε ότι τη διαβάζουν αλλά δεν την καταλαβαίνουν, δημιουργεί εύλογη ανησυχία. Οι επαγγελματίες χρήστες των γεωργικών φαρμάκων πρέπει μέσω κατάρτισης, ενημερωτικών ημερίδων και άλλων δράσεων να κατανοήσουν τη σημασία

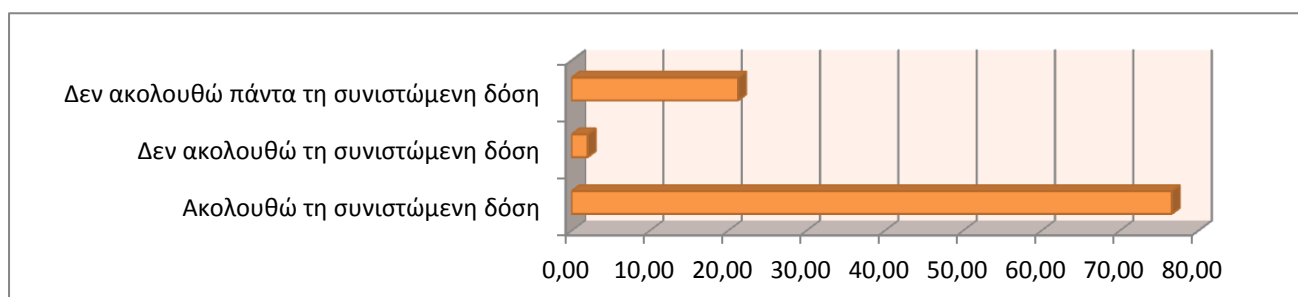
ανάγνωσης και τήρησης των οριζόμενων στην ετικέτα των γεωργικών φαρμάκων. Επίσης, ο γεωτεχνικός, που όπως προαναφέρθηκε επηρεάζει σημαντικά τον επαγγελματία χρήστη στην απόφαση για χρήση του γεωργικού φαρμάκου, πρέπει να προσφέρει αρωγή στον επαγγελματία χρήστη στην εφαρμογή των οριζόμενων επί της ετικέτας των γεωργικών φαρμάκων.

Ερώτηση 10. Πώς βρίσκετε την κατάλληλη δόση του γεωργικού φαρμάκου που θα χρησιμοποιήσετε;	Μου την γράφει ο πωλητής στην ετικέτα του	Από συμβουλές άλλων παραγωγών	Από συμβουλή ειδικού επιστήμονα	Από την ετικέτα	Τη γνωρίζω εμπειρικά
		997 35,57%	71 2,53%	1085 38,71%	552 19,69%

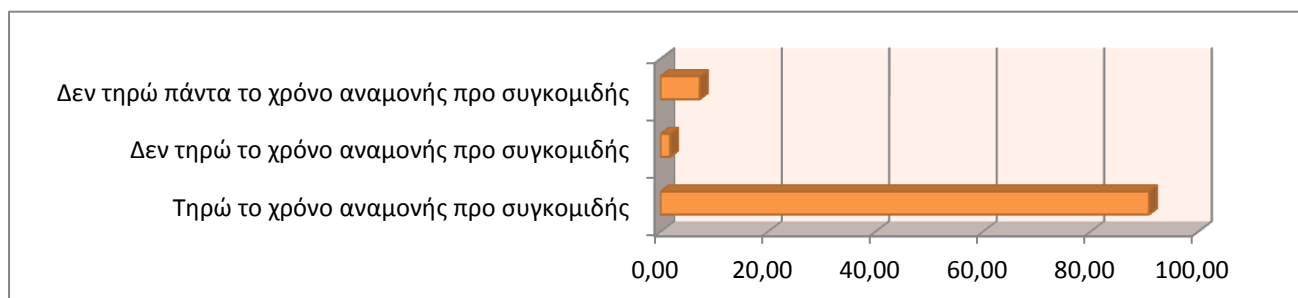
Και στην ερώτηση αυτή αναδεικνύεται ο ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος του γεωτεχνικού, ο οποίος σε σημαντικό ποσοστό ενημερώνει τον επαγγελματία χρήστη για την κατάλληλη δόση του γεωργικού φαρμάκου. Η εμπειρική γνώση της κατάλληλης δόσης, χωρίς τη συμβουλή γεωτεχνικού ή την ανάγνωση της ετικέτας, δημιουργεί ανησυχία, καθώς ο επαγγελματίας χρήστης δεν θα ενημερωθεί σε περίπτωση αλλαγής των ενδεικνυόμενων δόσεων. Έντονη ανησυχία δημιουργεί επίσης το μικρό ποσοστό (19,64%) των επαγγελματιών χρηστών που ενημερώνονται για τη σωστή δόση από την ετικέτα. Πρέπει να είναι σαφές στους επαγγελματίες χρήστες των γεωργικών φαρμάκων ότι η ορθή εφαρμογή κάθε γεωργικού φαρμάκου και η επιλογή της σωστής δοσολογίας αποτελεί πρωτίστως δική τους ευθύνη, που επισύρει κυρώσεις σε περίπτωση υπερδοσολογίας και πρέπει να ενημερώνονται πάντα από την ετικέτα κάθε σκευάσματος.

Ερώτηση 11. Ακολουθείτε τη συνιστώμενη επί της ετικέτας δόση;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
	2147 76,65%	58 2,07%	596 21,28%

Ιδιαίτερη προσοχή θέλει ο συνδυασμός της παρούσας ερώτησης με την προηγούμενη, όπου λιγότερο από 20% των ερωτηθέντων απάντησε ότι προσδιορίζει την κατάλληλη δόση από την ετικέτα του γεωργικού φαρμάκου. Ένα αντίστοιχο ποσοστό, της τάξεως του 20% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν ακολουθεί πάντα τη συνιστώμενη δόση. Πρέπει να γίνει σαφές στους επαγγελματίες χρήστες των γεωργικών φαρμάκων ότι η μη πιστή τήρηση των συνιστώμενων επί της ετικέτας δόσεων επιφέρει κυρώσεις καθώς δύναται να έχει ιδιαίτερα βλαβερές συνέπειες για την καλλιέργεια και για την υγεία του χρήστη, του καταναλωτή των παραγόμενων φυτικών προϊόντων και του περιβάλλοντος.

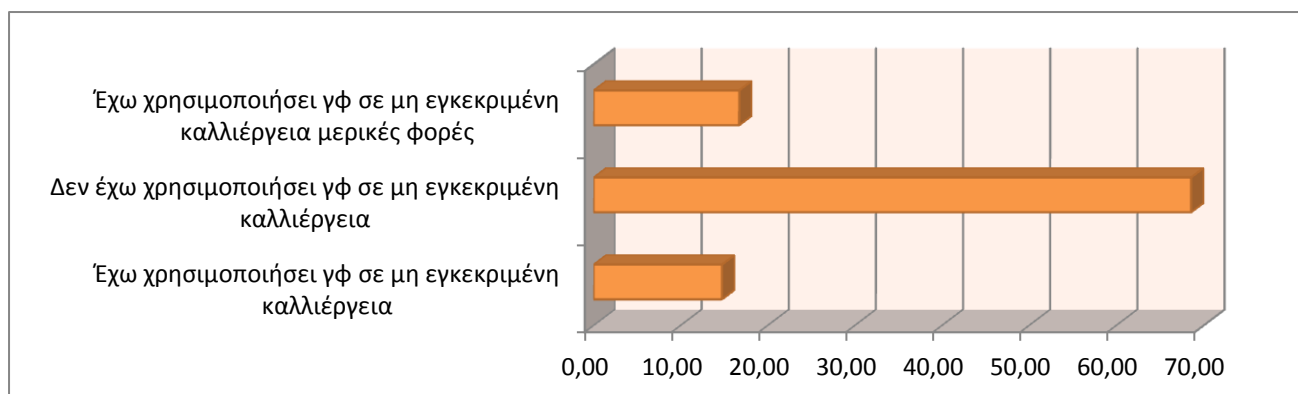
Ερώτηση 12. Τηρείτε το χρόνο αναμονής μεταξύ τελευταίας εφαρμογής και συγκομιδής;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
	2546 90,90%	50 1,79%	205 7,32%

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ποσοστό πλέον του 9% δεν τηρεί ή δεν τηρεί πάντα το απαιτούμενο χρονικό διάστημα αναμονής μεταξύ της τελευταίας εφαρμογής των γεωργικών φαρμάκων και της συγκομιδής. Τέτοιες εφαρμογές είναι εξαιρετικά πιθανόν να προκαλέσουν την ανίχνευση υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων στα παραγόμενα φυτικά προϊόντα σε συγκεντρώσεις ανώτερες από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια (MRLs).

Η μείωση των υπερβάσεων αποτελεί έναν από τους στόχους του Εθνικού Σχεδίου Δράσης και αποτελεί υποχρέωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών να συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Ερώτηση 13. Έχετε χρησιμοποιήσει γεωργικό φάρμακο σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα;	Ναι	Όχι	Μερικές φορές
	412 14,74%	1917 68,56%	467 16,70%

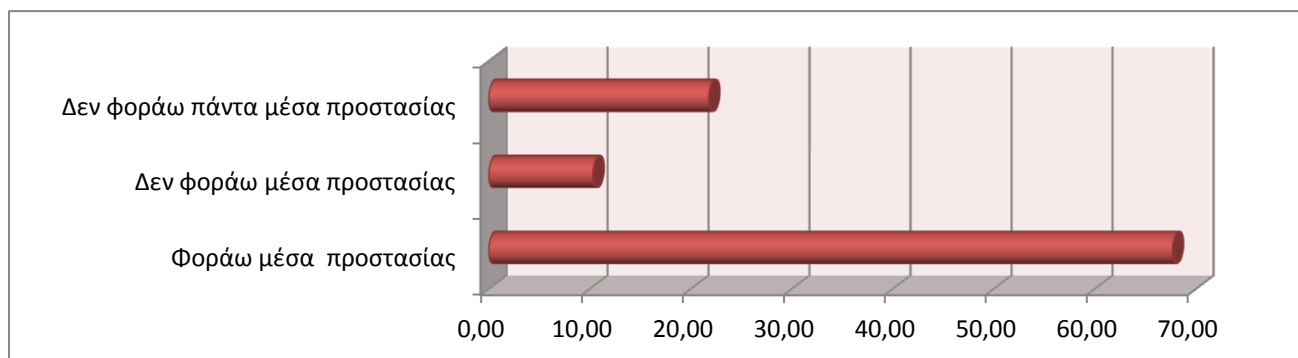

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων είναι η εφαρμογή τους σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα δηλαδή δεν είναι εγκεκριμένη η χρήση τους. Η μείωση των κινδύνων και των δυσμενών επιπτώσεων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων απαιτεί την εξάλειψη της χρήσης τους σε μη εγκεκριμένες καλλιέργειες και κατ'ελάχιστον τη δραστική μείωση του ποσοστού του πλέον των 30% των ερωτηθέντων που δήλωσε ότι έχει χρησιμοποιήσει γεωργικό φάρμακο σε καλλιέργεια που δεν επιτρέπεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΧΡΗΣΤΗ

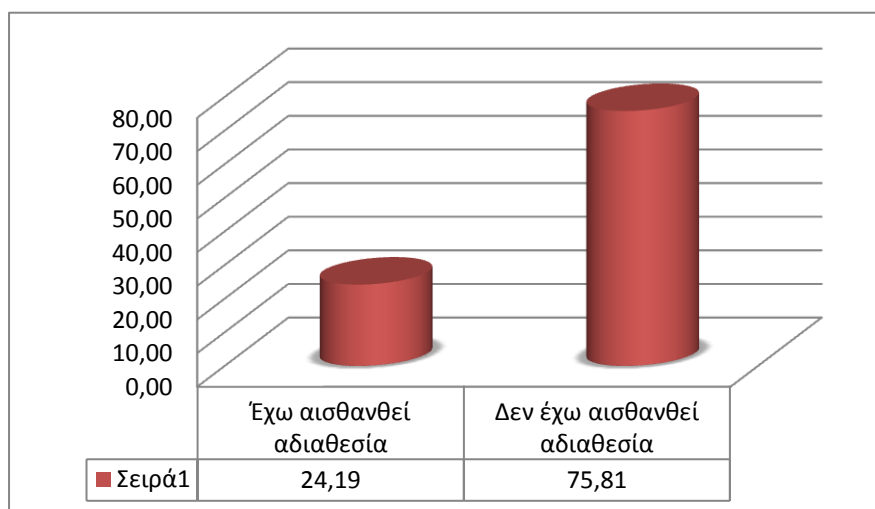
Στο κεφάλαιο αυτό, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήματα που αφορούν τη δική τους ασφάλεια. Οι απαντήσεις που λήφθηκαν καθιστούν επιτακτική ανάγκη τη λήψη μέτρων ενημέρωσης των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τους κινδύνους που διατρέχει η υγεία τους όταν δεν λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ατομικής προστασίας.

Ερώτηση 14. Φοράτε μέσα ατομικής προστασίας όταν χρησιμοποιείτε γεωργικά φάρμακα;	Ναι	Όχι	Μερικές φορές
	1898 67,76%	291 10,39%	612 21,85%

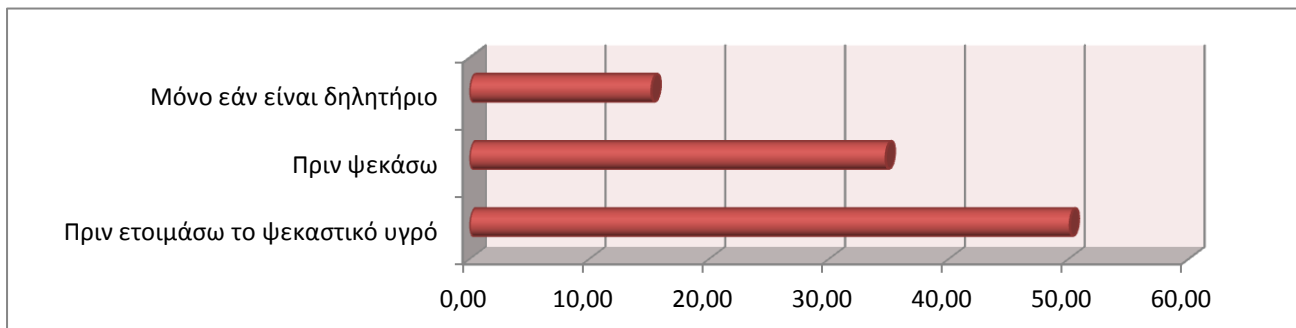
Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών χαρακτηρίζει το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι δεν φορούν ποτέ ή δεν φορούν πάντα τα μέσα ατομικής προστασίας, όταν χρησιμοποιούν γεωργικά φάρμακα. Αποτελεί καθήκον όλων των ενδιαφερόμενων μερών η συμβολή στην ενημέρωση των επαγγελματιών χρηστών για τους κινδύνους που εκθέτουν την υγεία τους όταν δεν φορούν τα μέσα ατομικής προστασίας και ένας από τους στόχους των μέτρων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Ερώτηση 15. Έχετε νιώσει αδιαθεσία ή άλλη παρενέργεια από την χρήση γεωργικών φαρμάκων;	Ναι	Όχι
	677 24,19%	2122 75,81%

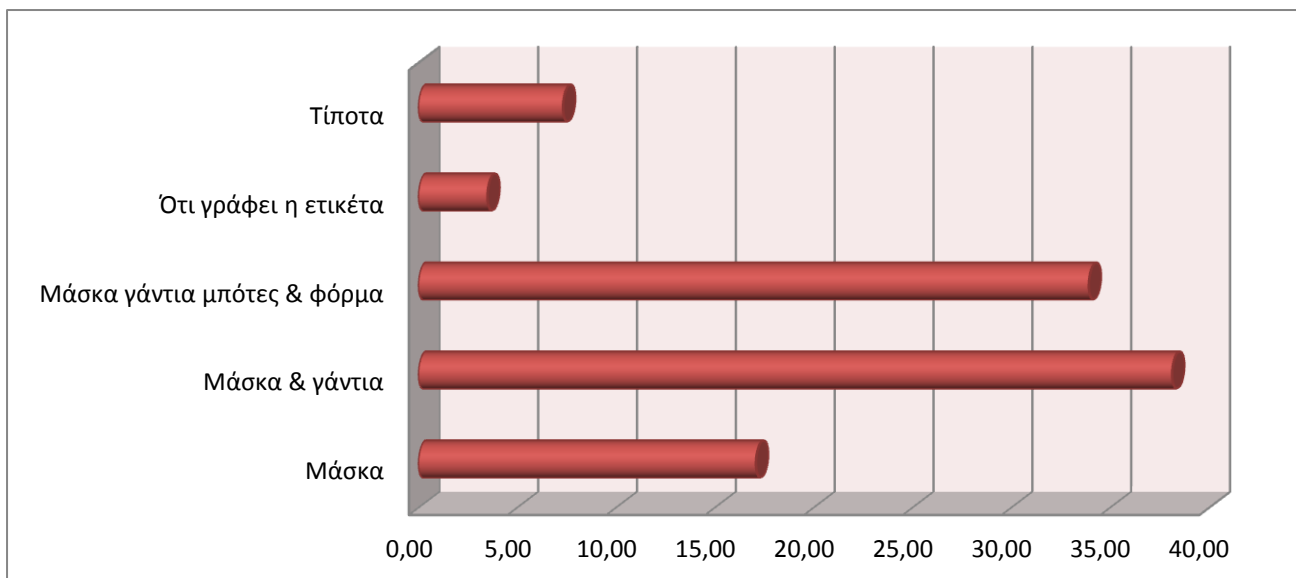
Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών δεν θα μπορούσε να μην έχει συνέπειες, όταν ένα αντίστοιχο με την προηγούμενη ερώτηση ποσοστό των ερωτηθέντων επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων δήλωσε ότι έχει νιώσει αδιαθεσία ή άλλη παρενέργεια από τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Η επίγνωση του κινδύνου καθίσταται επιτακτική αναγκαιότητα.

Ερώτηση 16. Πότε φοράτε τα μέσα ατομικής προστασίας;	Πριν ετοιμάσω το ψεκαστικό υγρό	Πριν ξεκινήσω την εφαρμογή	Μόνο εάν το γφ είναι δηλητήριο
	1389 50,09%	963 34,73%	421 15,18%

Τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να φοριούνται πριν την ετοιμασία του ψεκαστικού υγρού όταν ο επαγγελματίας χρήστης έρχεται σε επαφή με το πυκνό γεωργικό φάρμακο. Σε καμία περίπτωση μόνον εάν το γεωργικό φάρμακο είναι δηλητήριο, όπως δήλωσε σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων, καθώς και όσα από τα γεωργικά φάρμακα δεν είναι δηλητήρια, δεν στερούνται βλαβερών επιδράσεων στην υγεία του επαγγελματία χρήστη.

Ερώτηση 17. Ποια μέσα ατομικής προστασίας χρησιμοποιείτε;	Μάσκα	Μάσκα και γάντια	Μάσκα, γάντια, μπότες και φόρμα	Ότι γράφει στην ετικέτα	Τίποτα
	478 17,09%	1067 38,15%	949 33,93%	98 3,50%	205 7,33%

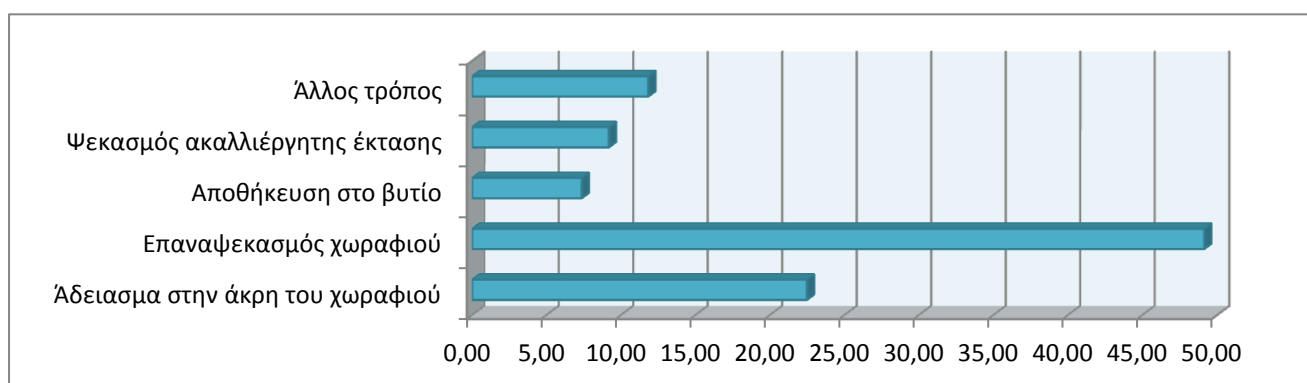
Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων χαρακτηρίζει το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι δεν φορούν τα μέσα ατομικής προστασίας (απάντηση τίποτα), όπως και στην ερώτηση υπ' αριθ. 14. Η πληρότητα των μέσων ατομικής προστασίας δηλώθηκε σχεδόν από το 35% των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων και η χρήση μόνον μάσκας από σχεδόν έναν στους πέντε ερωτηθέντες. Ιδιαίτερη σημασία έχει εάν λάβει κανείς υπόψη ότι και αυτό το 17% ενδεχομένως αναφέρεται στη χάρτινη μάσκα που δεν ενδείκνυται για μη στερεά σκευάσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

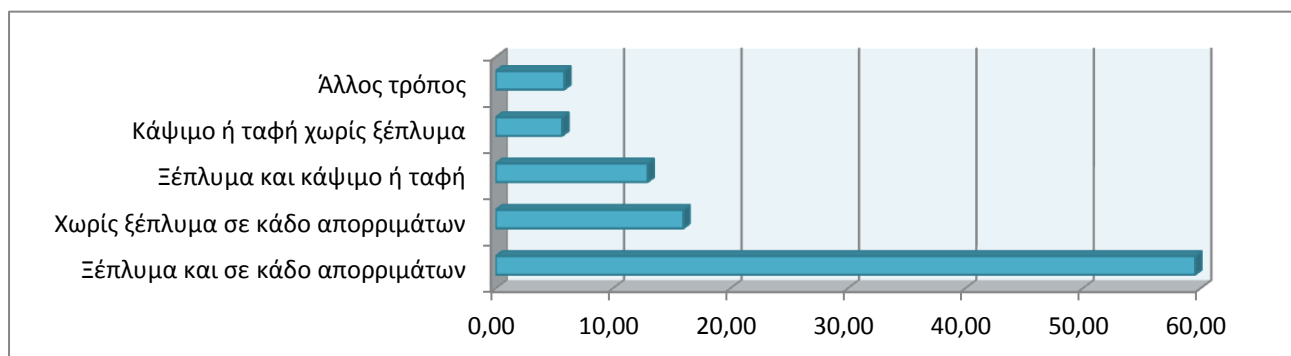
Η προστασία του περιβάλλοντος αποτέλεσε το περιεχόμενο των ερωτήσεων του κεφαλαίου αυτού. Οι ερωτηθέντες με τις απαντήσεις που έδωσαν περιέγραψαν τα σημεία που πρέπει να δίνεται ιδιαίτερα προσοχή για την μείωση των βλαβερών επιπτώσεων στο περιβάλλον από τη μη ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

Ερώτηση 18. Πώς διαχειρίζεστε το ψεκαστικό υγρό που περισσεύει;	Άδειασμα στην άκρη του χωραφιού	Επαναψεκασμός του χωραφιού	Αποθήκευση στο βυτίο για το μέλλον	Ψεκασμός σε ακαλλιέργητη έκταση	Με άλλο τρόπο
	629 22,48%	1375 49,14%	206 7,36%	257 9,19%	331 11,83%

Η διαχείριση του πλεονάζοντος ψεκαστικού υγρού στους μισούς σχεδόν από τους ερωτηθέντες γίνεται με επαναψεκασμό του χωραφιού. Η πρακτική του αδειάσματος στην άκρη του χωραφιού πρέπει να αποφεύγεται καθώς εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον. Επίσης, ο «άλλος τρόπος» που δήλωσε ένα αξιοπρόσεκτο ποσοστό των ερωτηθέντων πρέπει να διευκρινιστεί, καθώς υφίστανται καταγγελίες ότι γίνεται με λειτουργία του ψεκαστικού μηχανήματος κατά τη διάρκεια της διαδρομής της επιστροφής του ψεκαστή στο σπίτι του.

Ερώτηση 19. Πού απορρίπτετε τις κενές συσκευασίες;	Σε κάδο απορριμμάτων μετά από ξέπλυμα	Σε κάδο απορριμμάτων χωρίς ξέπλυμα	Κάψιμο ή ταφή μετά από ξέπλυμα	Κάψιμο ή ταφή χωρίς ξέπλυμα	Άλλού
	1662 59,57%	446 15,99%	361 12,94%	158 5,66%	163 5,84%

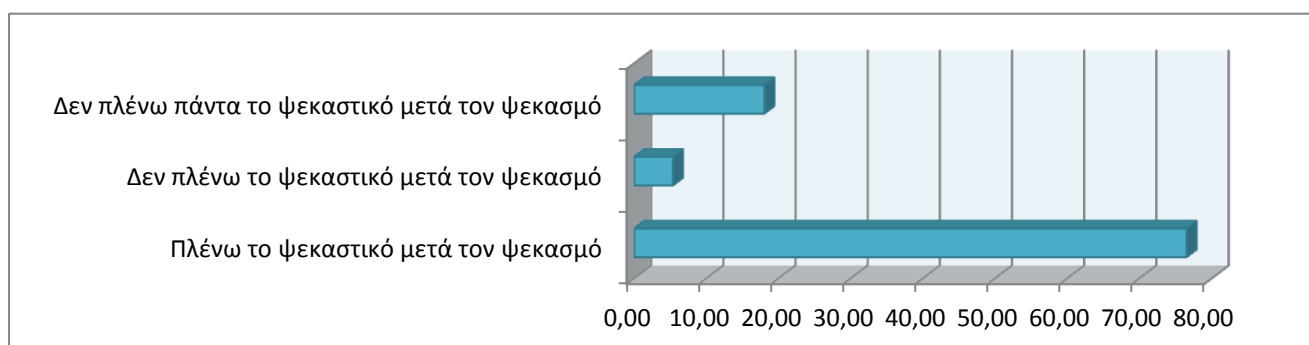

Η διαχείριση των κενών συσκευασίας των γεωργικών φαρμάκων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα. Η πρακτική του καψίματος ή της ταφής είναι παράνομη και απαράδεκτη και σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφεύγεται από τους επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων.

Φωτογραφία : Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. Δράμας

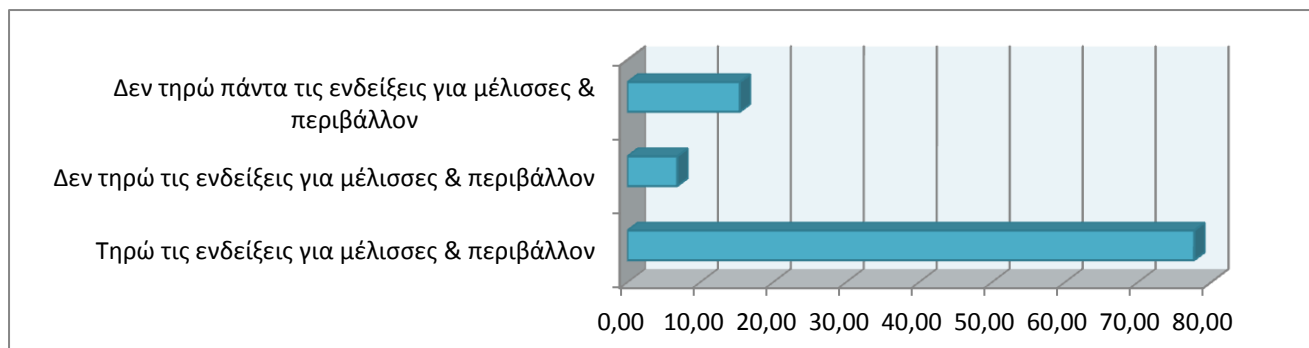
Ερώτηση 20. Πλένετε το ψεκαστικό μηχάνημα μετά τον ψεκασμό;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
	2142	151	505
	76,55%	5,40%	18,05%

Το πλύσιμο του ψεκαστικού μηχανήματος μετά τον ψεκασμό διασφαλίζει την ορθή λειτουργία του και τη μη πρόκληση υπολειμμάτων στην επόμενη καλλιέργεια από ψεκαστικό υγρό που είχε απομείνει στο βυτίο από τον προηγούμενο ψεκασμό.

Ένα ποσοστό πλέον του 20% των ερωτηθέντων δεν πλένει πάντα το ψεκαστικό μηχάνημα μετά τον ψεκασμό, με αποτέλεσμα την προαναφερόμενη επικινδυνότητα.

Ερώτηση 21. Τηρείτε τις ενδείξεις του γεωργικού φαρμάκου για τις μέλισσες και το περιβάλλον;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
	2176 77,71%	192 6,86%	432 15,43%

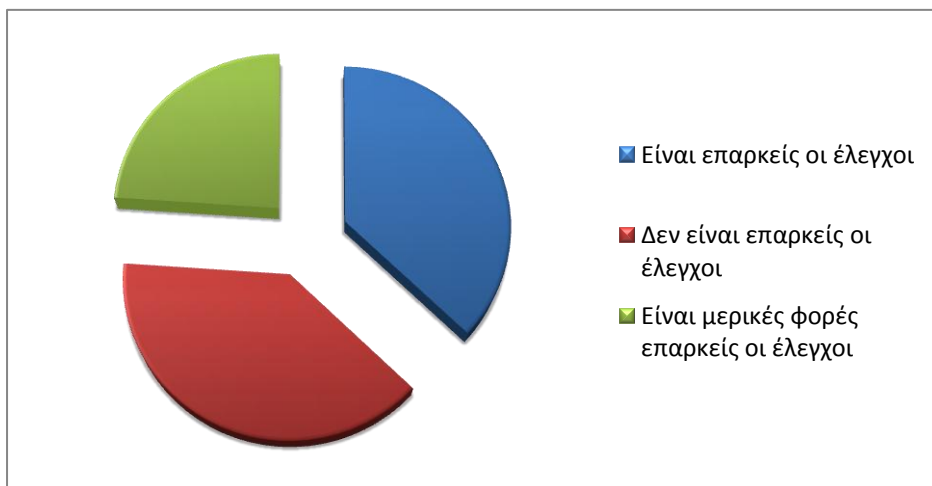
Η τήρηση των ενδείξεων κάθε γεωργικού φαρμάκου για τις μέλισσες και το περιβάλλον μειώνει τους κινδύνους. Περισσότεροι όμως από το 1/5 των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι δεν τις ακολουθούν ή ότι δεν τις ακολουθούν πάντα. Το ποσοστό αυτό πρέπει να μειωθεί και για το σκοπό αυτό πρέπει να αναληφθούν οι κατάλληλες δράσεις από όλους τους εμπλεκόμενους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

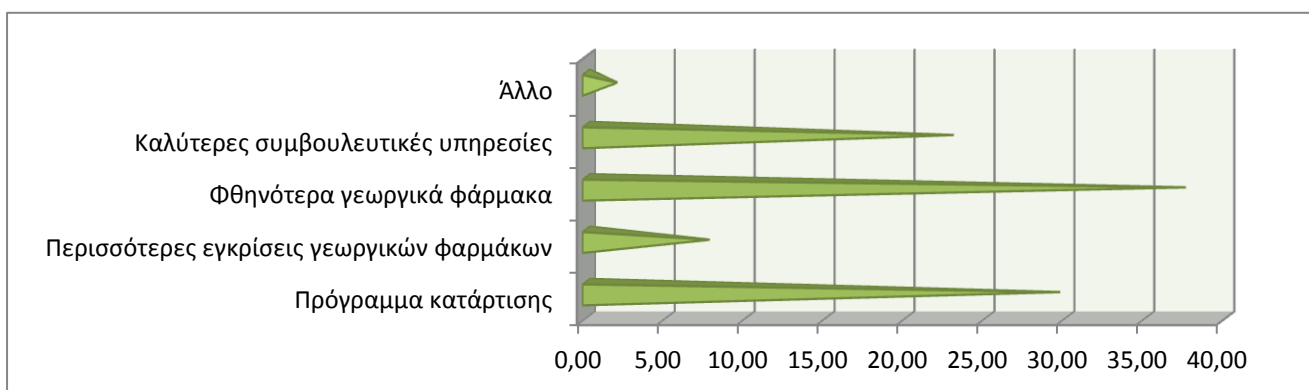
Στο τελευταίο κεφάλαιο ζητήθηκε από τους ερωτώμενους επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων να εκφράσουν την άποψή τους τόσο για την επάρκεια του συστήματος επισήμων ελέγχων της χώρας μας όσο και για τις προτεραιότητες που πρέπει να τεθούν κατά τη γνώμη τους.

Ερώτηση 22. Θεωρείτε ότι είναι επαρκείς οι έλεγχοι στα γεωργικά φάρμακα;	Ναι	Όχι	Μερικές φορές
	1038 37,12%	1089 38,95%	669 23,93%

Οι απαντήσεις που δόθηκαν σχετικά με την επάρκεια του συστήματος επισήμων ελέγχων στα γεωργικά φάρμακα από τους ερωτώμενους καταδεικνύουν την αναγκαιότητα συνεχούς βελτίωσής του.

Ερώτηση 23. Ποια θα θεωρούσατε ως πρώτη προτεραιότητα;	Πρόγραμμα κατάρτισης αγροτών	Περισσότερες εγκρίσεις γεωργικών φαρμάκων	Φθηνότερα γεωργικά φάρμακα	Καλύτερη παροχή συμβουλών φυτοπροστασίας	Άλλο
	830 29,69%	217 7,76%	1050 37,55%	644 23,03%	55 1,97%

Οι ερωτηθέντες επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων κατέδειξαν ως προτεραιότητες τα φθηνότερα γεωργικά φάρμακα, την οργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης και την καλύτερη παροχή συμβουλών φυτοπροστασίας.

ΑΘΡΟΙΣΜΑΤΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΡΩΤΗΣΗ ΑΝΑ Δ.Α.Ο.Κ.-ΠΕ

Ερ	Απ	ΔΑΟΚ των ΠΕ																															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	1	11	16	3	8	0	1	11	12	7	14	10	25	0	17	18	7	3	0	19	4	4	4	3	8	0	11	10	2	8	5	9	9
	2	22	26	14	30	28	28	21	16	24	21	28	30	6	25	18	12	25	7	21	1	5	11	12	14	25	25	35	17	21	22	9	23
	3	32	26	32	30	31	39	21	47	29	28	28	26	52	21	27	16	16	9	26	8	13	15	37	17	28	28	28	34	27	25	17	31
	4	28	22	29	24	21	18	23	19	28	13	21	15	39	23	19	11	28	10	23	0	11	25	29	13	29	20	18	28	7	32	17	22
	5	7	10	22	8	20	14	24	26	12	24	13	4	3	14	18	6	27	3	11	2	7	15	19	1	10	16	9	19	7	16	10	15
2	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	2	3	1	1	2	0	1	2	0	0	1	1	5	2	0	0	5	1	2	0	0	3	1
	2	23	19	22	21	60	21	31	41	22	26	15	21	7	24	22	7	27	3	35	1	10	7	46	20	32	20	21	25	11	17	4	23
	3	30	29	29	19	6	29	20	22	14	22	17	26	25	22	25	13	19	5	16	2	9	18	28	15	7	39	45	36	12	23	19	18
	4	31	36	39	37	18	43	19	42	40	39	47	42	64	36	44	22	33	12	40	6	7	20	21	11	23	25	27	30	35	42	24	37
	5	14	16	10	23	15	7	30	13	23	11	18	10	3	16	9	9	19	9	9	5	13	10	3	5	20	11	6	6	12	18	12	21
3	1	79	86	83	55	85	91	63	104	62	85	76	84	98	75	72	41	62	19	95	12	20	48	70	49	43	39	76	84	62	87	39	71
	2	21	14	17	45	15	9	37	15	38	15	24	16	2	25	28	11	38	10	5	3	20	22	30	4	49	61	24	16	8	13	23	29
4	1	26	16	25	48	28	35	20	13	39	29	36	34	0	40	69	14	30	10	6	7	16	2	15	35	25	9	4	28	18	34	24	28
	2	74	84	75	52	72	65	80	107	61	71	64	66	100	60	31	38	70	18	94	8	24	68	85	18	67	91	96	72	52	66	38	72
5	1	23	15	22	43	9	44	20	13	51	24	30	57	12	40	38	14	9	13	0	9	4	0	4	34	5	5	53	20	19	11	12	34
	2	77	85	78	57	91	56	80	107	49	76	70	43	88	60	62	38	91	15	100	6	36	70	96	19	87	95	47	80	51	89	50	66
6	1	15	12	13	8	6	3	14	11	6	13	16	2	1	6	3	5	8	3	9	0	4	15	6	6	2	16	3	9	4	10	10	21
	2	72	67	75	72	82	90	72	104	46	58	65	74	85	65	29	28	65	16	82	7	22	42	77	16	70	65	65	82	46	84	45	48
	3	11	13	8	15	3	7	8	2	32	23	15	22	0	16	39	9	21	9	9	4	5	5	11	24	16	9	28	5	14	4	3	20
	4	0	1	1	0	9	0	1	0	9	1	1	1	0	1	24	0	1	0	0	2	2	2	1	2	1	6	3	1	1	0	1	0
	5	2	7	3	5	0	0	5	3	7	5	3	1	14	2	5	7	5	1	0	2	7	6	2	4	3	4	1	3	5	2	3	11
7	1	32	10	32	17	29	44	5	50	21	25	33	17	9	20	3	10	24	10	78	6	6	18	12	9	10	21	22	13	10	28	12	16
	2	39	57	43	55	50	44	49	38	51	54	30	65	85	46	65	32	29	15	15	7	21	20	40	35	26	21	30	44	35	59	33	37
	3	29	33	25	28	21	12	46	32	28	21	37	18	6	34	32	12	47	4	7	2	13	32	48	9	56	58	48	43	25	13	17	47
8	1	4	3	8	4	0	5	5	4	1	0	17	12	6	2	2	3	7	1	2	0	8	2	3	4	11	6	0	7	2	0	2	6
	2	17	42	27	22	13	15	21	33	19	29	16	33	77	27	54	9	18	8	0	6	12	34	8	6	9	21	24	42	14	17	6	23
	3	79	55	65	74	87	80	74	83	80	71	67	55	17	71	44	40	75	19	98	9	28	34	89	43	72	73	76	51	54	83	54	71
9	1	26	4	8	3	3	24	9	15	5	9	26	41	6	12	5	1	9	3	10	1	1	12	2	9	13	16	33	11	2	2	4	10
	2	62	80	83	86	88	68	88	99	84	82	67	51	94	78	49	48	81	24	90	13	36	42	82	38	79	69	51	73	65	96	53	77
	3	12	16	9	11	9	8	3	6	11	9	7	8	0	10	46	3	10	1	0	1	3	16	16	6	0	15	16	16	3	2	5	13
10	1	49	34	47	23	59	27	40	30	31	34	40	14	62	34	13	14	46	10	40	3	11	27	44	15	35	43	54	38	23	6	25	26
	2	0	0	1	0	0	0	3	0	0	5	4	2	0	1	1	1	3	0	0	0	0	3	1	3	12	9	0	3	1	0	2	16
	3	32	31	23	43	38	54	33	67	40	34	41	75	26	56	38	23	38	12	37	8	6	21	30	21	31	29	19	25	33	63	26	32
	4	8	35	22	32	3	17	23	23	26	16	9	8	9	7	46	11	10	7	19	4	20	14	25	12	13	10	26	29	12	26	9	21
	5	11	0	7	2	0	2	1	0	3	11	6	1	3	2	2	3	3	0	4	0	3	5	0	2	1	9	1	5	1	5	0	5
11	1	79	63	73	94	100	91	85	106	87	83	67	93	0	83	52	43	83	27	90	11	35	43	71	40	71	65	51	81	56	95	55	74
	2	2	3	4	0	0	0	0	1	6	0	4	1	0	4	5	1	3	0	2	0	0	1	0	3	0	5	0	2	1	2	1	7
	3	19	34	23	6	0	9	15	13	7	17	29	6	100	13	43	8	14	2	8	4	5	26	29	8	21	30	49	17	13	3	6	19

12	1	95	77	92	97	100	91	93	113	97	100	84	89	95	96	49	50	93	29	97	15	37	61	96	46	85	84	100	88	70	95	58	74
	2	0	0	1	1	0	3	2	0	1	0	4	9	0	0	2	2	5	0	0	0	1	0	0	0	0	4	0	3	0	0	2	10
	3	5	23	7	2	0	6	5	7	2	0	12	2	5	4	49	0	2	0	3	0	2	9	4	5	7	12	0	9	0	5	2	16
13	1	6	16	10	10	6	28	10	9	11	11	17	13	73	11	8	5	11	10	2	1	6	3	13	1	22	30	0	23	5	23	6	12
	2	72	55	70	82	88	63	78	101	84	78	67	82	18	67	59	41	85	18	86	13	28	39	70	44	39	49	27	67	54	74	50	69
	3	22	28	20	8	6	9	12	10	5	11	16	2	9	22	33	6	4	1	12	1	6	28	17	6	31	21	73	9	11	3	6	19
14	1	82	64	71	73	84	67	53	61	89	79	51	71	42	80	60	30	62	26	81	9	27	35	73	37	51	49	79	57	54	83	44	74
	2	3	4	9	8	3	28	17	40	4	4	12	16	0	6	4	10	11	2	8	4	5	5	4	5	22	14	2	18	6	3	5	9
	3	15	32	20	19	13	5	30	19	7	17	37	13	58	14	36	12	27	1	11	2	8	30	23	9	19	37	19	25	10	14	13	17
15	1	23	26	28	24	19	39	21	28	37	27	22	6	21	23	50	10	35	8	18	3	6	9	5	11	16	12	40	31	16	14	16	33
	2	77	74	72	76	81	61	79	92	63	73	78	94	79	77	50	42	65	20	82	12	34	61	95	39	76	88	60	69	54	86	46	67
16	1	64	53	52	53	69	64	47	55	57	58	42	22	49	49	58	24	45	18	83	9	21	21	44	32	27	22	36	35	38	83	23	36
	2	22	23	30	33	22	22	35	21	27	23	34	71	51	30	40	15	33	7	0	3	15	26	52	8	49	46	56	54	23	10	34	48
	3	14	24	9	14	9	14	18	43	16	19	15	7	0	21	2	10	17	3	17	3	4	23	4	11	16	32	8	11	9	7	5	16
17	1	2	20	19	24	6	24	33	18	31	25	20	42	17	9	6	5	16	8	10	0	6	8	15	1	4	38	7	18	9	13	7	17
	2	40	55	35	23	47	22	35	44	30	24	46	24	51	26	37	16	40	8	72	7	13	35	33	13	36	28	45	48	27	38	24	45
	3	55	18	35	44	44	39	18	23	35	45	22	23	32	50	51	23	32	10	10	4	18	9	47	33	38	18	32	19	28	44	23	27
	4	1	5	1	2	0	0	3	1	2	2	2	2	0	11	3	1	4	2	0	3	2	14	1	1	1	5	14	2	1	1	4	7
	5	2	2	10	7	3	15	11	34	2	4	9	9	0	4	3	7	6	0	8	1	1	4	4	3	13	11	2	13	5	4	4	4
18	1	26	18	26	12	9	20	36	34	38	34	11	23	0	32	17	12	28	5	6	4	11	24	27	7	23	41	0	11	17	12	48	17
	2	36	46	52	57	74	72	38	53	40	50	45	65	100	42	12	16	41	17	90	5	14	25	35	34	46	34	58	45	26	47	10	50
	3	0	8	5	4	9	3	9	14	7	0	2	1	0	4	6	9	13	1	0	1	8	0	16	7	7	4	32	7	10	6	2	11
	4	10	19	4	4	0	2	3	5	7	2	23	9	0	1	61	6	4	0	3	3	1	16	14	0	10	4	0	17	7	13	1	8
	5	28	9	13	23	8	3	14	13	8	14	19	2	0	21	4	9	13	6	1	2	6	5	7	3	6	17	10	20	10	22	1	14
19	1	60	39	52	46	96	74	62	95	76	59	63	74	92	65	80	29	33	20	79	12	26	20	50	25	24	26	50	59	47	53	44	32
	2	8	29	11	16	0	19	18	18	8	7	14	22	8	12	2	7	29	1	1	0	5	9	29	4	36	24	0	34	5	14	7	49
	3	6	10	24	23	4	5	8	3	12	12	12	3	0	11	11	12	27	4	19	1	5	8	16	10	12	3	44	6	11	22	7	10
	4	6	18	8	4	0	0	9	4	3	2	6	0	0	3	6	2	7	2	1	2	3	8	4	4	18	20	0	1	2	7	1	7
	5	20	4	5	11	0	2	3	0	1	20	5	1	0	9	1	1	4	2	0	0	1	25	1	8	2	17	6	0	5	4	3	2
20	1	79	76	81	79	94	50	84	93	75	72	68	73	100	79	80	46	76	27	100	11	38	46	69	36	81	55	24	80	56	97	34	83
	2	3	6	4	10	0	13	5	6	18	1	3	14	0	9	6	1	10	1	0	0	0	0	3	8	10	4	0	3	2	1	2	8
	3	18	18	15	10	6	37	11	21	7	27	29	13	0	12	14	4	13	1	0	4	2	24	28	7	1	41	76	17	12	2	26	9
21	1	95	56	69	86	97	86	65	86	95	79	66	94	97	89	36	39	86	26	85	13	34	39	83	39	43	78	67	70	62	95	52	69
	2	1	7	12	4	0	6	9	8	3	1	13	4	0	0	15	5	7	1	0	1	1	5	8	6	35	5	0	12	2	2	3	16
	3	4	37	19	10	3	8	26	26	2	20	21	2	3	11	49	7	7	2	15	1	5	26	9	6	14	17	33	18	6	3	7	15
22	1	40	14	26	30	44	48	29	56	44	28	39	23	89	36	29	27	27	8	86	5	19	12	37	15	23	41	17	39	24	29	35	19
	2	30	60	57	52	22	37	57	37	39	37	50	59	5	28	17	20	47	17	7	7	12	29	54	20	52	26	30	43	30	39	7	62
	3	30	26	17	18	34	15	14	27	17	35	11	18	6	36	53	4	25	3	7	3	9	29	9	15	17	33	53	18	16	32	20	19
23	1	16	38	29	48	34	10	40	25	37	42	34	16	0	38	16	23	39	14	16	6	27	19	23	17	30	25	34	18	35	24	25	32
	2	24	3	9	8	0	2	5	18	3	2	11	3	0	7	16	5	8	1	1	0	1	14	3	0	2	11	5	8	4	22	15	6
	3	29	16	44	15	47	67	19	48	17	21	33	66	100	32	43	11	30	6	76	4	4	21	31	20	48	36	18	57	14	26	17	34
	4	31	42	17	23	16	18	33	26	41	34	20	15	0	19	23	8	22	8	7	5	8	13	40	13	11	21	42	17	15	27	4	25
	5	0	1	1	6	3	3	3	3	3	2	1	2	0	0	4	2	2	1	0	0	0	0	3	1	1	1	7	1	0	2	1	1

A/A	Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.	A/A	Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.
1	Καστοριάς	17	Αργολίδας
2	Βοιωτίας	18	Μεσσηνίας
3	Θεσσαλονίκης	19	Γρεβενών
4	Λασιθίου	20	Κιλκίς
5	Ξάνθης	21	Σάμου
6	Πέλλας	22	Τρικάλων
7	Ρεθύμνου	23	Κυκλάδων
8	Σερρών	24	Λακωνίας
9	Χανίων	25	Ανατολικής Αττικής
10	Φθιώτιδας	26	Άρτας
11	Λάρισας	27	Λέσβου
12	Κοζάνης	28	Έβρου
13	Ορεστιάδας	29	Πιερίας
14	Κορινθίας	30	Δυτική Αττική
15	Τριφυλίας	31	Αχαΐα
16	Δράμας	32	Μαγνησίας & Σποράδων